

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/210/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5114211899
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5114211899.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd Žilina, ako odvolací súd v právnej veci navrhovateľa: Z. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., ul. B. XXX/XX, právne zastúpený Mgr. Michalom Zemanom, advokátom; JUDr. Janou Ďurišovou, advokátkou a Mgr. Tomášom Záreckým, advokátom, všetci so sídlom v V., U. XX, proti odporkyňi: U. V., rod. B., nar. XX.X.XXXX, bytom K., ul. M. č. XX, právne zastúpená JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, advokátom so sídlom v K., M. R. X. X, o neúčinnosť dohody o vyporiadaní BSM, na odvolanie navrhovateľa a odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 8C/108/2014-173 zo dňa 27. októbra 2014, v spojení s opravným uznesením č. k. 8C/108/2014-216 zo dňa 02. februára 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd určil, že súdny zmierny uzatvorený medzi odporkyňou a U. V., ktorý bol schválený uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 7C/135/2010 zo dňa 20.04.2011 je v časti, v ktorej došlo k vyporiadaniu BSM odporkyne a U. V. v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1-ice na 2-izbovom byte č. 1 nachádzajúceho sa na prízemí bytového domu s. č. XXXX, postaveného na pozemku parc. č. KN-C 992/2, vo chode č. 31 k. ú. K., so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu, na príslušenstve a pozemku parc.č. KNC 999/2 vo veľkosti 6705/293040, je voči navrhovateľovi právne neúčinný. Vo zvyšku návrh navrhovateľa zamietol. Účastníkom konania nepriznal právo na náhradu trov konania.

Vychádzal zo zistenia, že navrhovateľ preukázal, že má vymáhateľnú pohľadávku voči manželovi odporkyne U. V. v zmysle rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 33C/98/2008-402 zo dňa 31.10.2013, a to pohľadávku vo výške 18.588,59 Eur s príslušenstvom. Predmetného dlhu si odporkyňa bola vedomá. Uznesením Okresného súdu Žilina č.k. 7C 135/2010-70 zo dňa 20.4.2011 bol schválený súdny zmierny medzi odporkyňou a U. V., ktorým došlo k vyporiadaniu BSM, pričom sa osobitne vyporiadaval vyššie uvedený byt vo všeobecnej hodnote 17.000,-Eur, napriek tomu že v tomto konaní odporkyňa predložila vyjadrenia realitných kancelárií, v zmysle ktorých byt mal hodnotu 53.110,27 Eur. Súd predmetnú dohodu o vyporiadaní BSM musel schváliť na základe dispozičného úkonu účastníkov a nejedná sa o res iudicata. Zistil, že sú dané meritórne zákonné dôvody podľa § 42a Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). Odporkyňa v konaní preukázala, že jej manžel nemal právo na rovnaký podiel z vyporiadania BSM. Neuznal však jej argumentáciu, že i keď nehnuteľnosti boli síce de iure v BSM, ale v ňom de facto neboli. Nezistil rozpor vôle prejavenej v písomnom právnom úkone pri nadobúdaní predmetného bytu. Považoval za príznačné, že pri vyporiadaní nebol zlikvidovaný dlh manžela odporkyne, ktorého si bola vedomá. Preto nebolo podstatné právo odporkyne na iné vyporiadanie BSM než v pomere 1 podľa ust. § 150 OZ. Právnou úvahou určil rozsah neúčinnosti, pritom vychádzal z toho, že je právom veriteľa uspokojiť sa z majetku pôvodne patriacemu jeho dlžníkovi, ako keby nedošlo k vyporiadaniu. V tejto súvislosti je rozhodujúce, že ak by nebolo došlo k vyporiadaniu, tak s poukazom na ust. § 149 ods. 4 OZ v čase podania návrhu v tejto veci by sa navrhovateľ nemohol uspokojiť z iného majetku

dlužníka, než je polovica nehnuteľnosti - bytu. Keďže navrhovateľ podal žalobu o odporovateľnosť po uplynutí 3 rokov od zániku BSM odporkyne a jej manžela, už by nemohol odporovať zákonnej fikcii vyporiadania BSM. Táto nemožnosť by sa týkala druhej polovice bytu, ktorá by patrila odporkyňi ako manželke dlžníka a aj akýchkoľvek hnutel'ných vecí. Na čiastočný neúspech navrhovateľa má čiastočný význam práve časový odstup, teda nepodanie žaloby o neúčinnosť právneho úkonu do 3 rokov od zániku BSM odporkyne a jej manžela. Aj keby bola relevantná cena uvedená pre účely vyporiadania BSM 17.000,-Eur a išlo by hypoteticky o ekvivalentné vyporiadanie, ide o úkon, ktorým je veriteľ jeho dlžníka ukrátený, keď uspokojí sa môže iba z časti majetku patriaceho do BSM, zatiaľ čo je potrebné vyporiadať i dlhy manželov. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p..

V zákonom stanovenej lehote podal odvolanie navrhovateľ vo výroku, ktorým súd žalobu zamietol a nepriznal náhradu trov konania. Poukázal nato, že odporkyňa napriek vedomosti o existencii jeho pohľadávky voči dlžníkovi uzatvorila s manželom (dlžníkom) dohodu, ktorou väčšinu majetku patriaceho do BSM nadobudla odporkyňa a dlžník nadobudol majetok len v hodnote 5.390 Eur a týmto bol na svojej pohľadávke. Podľa vyjadrenia odporkyne hodnota bytu predstavovala sumu 1.600.000,- Sk (53.110,27 Eur). Namietal, že nie je možné určiť odporovateľnosť právneho úkonu len vo vzťahu k spoluvlastníckemu podielu k bytu vo veľkosti 1-ice. Keďže odporkyňa je evidovaná ako výlučný vlastník sporného bytu, nie je možné zriadiť exekučné záložné právo na spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1-ice. Ak súd chcel rozhodnúť len o čiastočnej neúčinnosti dohody, mohol tak určiť len vo vzťahu k bytu ako celku. Pritom správne poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/75/2011, podľa ktorého odporovacou žalobou možno napadnúť aj len časť právneho úkonu, ak je oddeliteľná od ostatných častí tohto právneho úkonu. Odporovateľnosť dohody je v podstate deliteľná len na jednotlivé veci, nie však na spoluvlastnícke podiely k veci. Súd sa snažil navodiť stav, aký by existoval, ak by nedošlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva s poukazom na ust. § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Na základe tohto záveru je byt v spoluvlastníckom podiele 1-ice vo vlastníctve odporkyne a v časti druhého spoluvlastníckeho podielu voči nemu je neúčinné, teda sa považuje voči nemu za nevysporiadaný v 1-ici. Teda voči nemu je tento spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1-ice vysporiadaný tak, že dlžník je spoluvlastníkom 1-ice z podielu 1-ice k bytu, t.j. je spoluvlastníkom 1-iny a odporkyňa je spoluvlastníkom 1-ice z tohto druhého podielu, t.j. celkovo so spoluvlastníckym podielom, ktorý bol nedotknutý rozsudkom sa vo vzťahu k navrhovateľovi považuje za spoluvlastníka bytu v podiele 3-ín. Aj keby bol napadnutý rozsudok potvrdený, v časti trov konania navrhujú priznať plnú náhradu trov konania, a to s poukazom na ust. § 142 ods. 3 O.s.p.. Je toho názoru, že nebolo možné predpokladať, že súd rozhodne len o odporovateľnosti právneho úkonu k spoluvlastníckemu podielu k predmetnému odporovateľnému právnenému úkonu. Vzhľadom na tieto skutočnosti potom rozsudok závisel od úvahy súdu. Zároveň vyčíslil trovy konania. Vzhľadom na uvedené navrhuje rozsudok okresného súdu zmeniť tak, aby bolo vyhovené jeho návrhu v plnom rozsahu a priznaná mu plná náhrada trov konania.

K odvolaniu navrhovateľa sa vyjadrila odporkyňa, ktorá namietala tvrdenie navrhovateľa, že dlžník v zmysle napadnutej dohody získal len majetok v hodnote 5.390 Eur, nakoľko navrhovateľ zabudol na úver, ktorý za manžela splácala a spláca. Poukázala nato, že v žiadnom prípade sa nesnažila poškodiť navrhovateľa, ani ho nepoškodila uzatvorením predmetného súdneho zmiernu. Bránila iba svoj majetok, ktorý do BSM vložila. Z dokazovania pred súdom vyplynulo, že manžel sa rovnakým dielom nepodieľal na nadobudnutí BSM. Preto jej manžel nemôže mať rovnaký podiel na BSM. Poukázala na ust. § 150 OZ. Nesúhlasí s názorom navrhovateľa v odvolaní, že byt je nedeliteľný. Namietala svoju pasívnu vecnú legitímáciu, pretože ak navrhovateľ tvrdí, že sa na úkor navrhovateľa obohatila, potom ona tvrdí, že sa obohatil jej manžel, pretože mu dala finančnú čiastku vo výške 5.000 Eur a z toho nič nedal navrhovateľovi. Mal zato, že odvolanie navrhovateľa nie je v súlade s poučením, ktoré je uvedené v napadnutom rozsudku, a preto navrhuje odvolaciemu súdu, aby mu nevyhovel. Vyúčtovanie trov konania považuje za nesprávne, nakoľko navrhovateľ neuviedol, na základe akého právneho predpisu si ich uplatňuje. Rovnako považuje za nesprávny rozsudkový návrh v odvolaní. Zároveň si uplatnila trovy odvolacieho konania.

V zákonom stanovenej lehote vo výroku, ktorým bolo návrhu navrhovateľa vyhovené, podala odvolanie odporkyňa. V prvom rade namietala svoju pasívnu vecnú legitímáciu, s ktorou námietkou sa okresný súd vôbec nevysporiadal. Poukázala nato, že ak mala spôsobiť škodu navrhovateľovi, tak škodu jej spôsobil aj pán U. V., nakoľko dostal z tohto právneho úkonu 5.000 Eur a iné veci a tým pádom sa na úkor navrhovateľa obohatil. Keďže okresný súd sa náležite nevysporiadal s námietkou pasívnej vecnej legitímácie, považuje napadnutý rozsudok za zmatečný a nepreskúmateľný. Poukázala, že v žiadnom

prípade sa nesnažila poškodiť navrhovateľa ani ho nepoškodila uzatvorením predmetného súdneho zmiaru. V konaní bolo preukázané, že manžel sa rovnakým dielom nepodieľal na nadobudnutí BSM. Preto sa pýta, či jej právo na vlastníctvo majetku, ktoré získala, má nižšie právne postavenie ako právo navrhovateľa, keď okresný súd na jednej strane uznal, že na získaní BSM ma oveľa väčší podiel ako manžel, ale na druhej strane v podstate neuznáva uzatvorený súdny zmiar. A neuznáva ani jej väčšinový podiel. Uzatvorený súdny zmiar považuje za *res iudicata*, preto sa naň nevťahuje judikát 7Cdo/75/2011, nakoľko tento sa vzťahuje na dohody, ktoré boli uzatvorené inak ako súdny zmiar. Voči súdnemu zmiaru nie je prípustný riadny opravný prostriedok a možno ho napadnúť len v rámci mimoriadnym opravných prostriedkov. Ak by bol nezákonný, súd by ho nebol schválil. Z uvedených dôvodov navrhla rozsudok okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na nové konanie a zároveň uplatnila trovy odvolacieho konania.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporkyne nevyjadril.

Krajský súd ako odvolací súd (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podali včas účastníci konania proti rozsudku, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 201, 204 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok v rozsahu § 212 ods. 1 O.s.p. a tento zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Účelom § 42a a § 42b OZ je zabezpečiť ochranu veriteľa pred právnymi úkonmi jeho dlžníka, ktoré vedú k zmenšeniu jeho majetku a tým aj k zmareniu (ohrozeniu) náležitého uspokojenia pohľadávky veriteľa. Právna podstata odporovateľnosti právneho úkonu (na rozdiel od neplatnosti právneho úkonu) spočíva v tom, že odporovateľný právny úkon stráca na základe právoplatného rozhodnutia súdu v určených prípadoch účinnosť iba voči veriteľovi. Ide teda o relatívnu neúčinnosť právneho úkonu. Voči tretím osobám zostáva odporovateľný úkon účinný. Odporovacia žaloba je právnym prostriedkom slúžiacim k uspokojeniu vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v exekúcii, a to postihnutím vecí, práv, alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovaným právnym úkonom ušli z majetku dlžníka.

Nakoľko je možné odporovať právnym úkonom dlžníka, ktoré ukracujú veriteľa, (učinené v úmysle ukrátiť veriteľa), postačuje, aby dlžník sledoval svojim konaním ukrátenie akejkoľvek pohľadávky svojho veriteľa. Odporovateľným je taký právny úkon dlžníka, ktorý učinil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak musel byť tento úmysel druhej strane známy. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno v tomto smere nesie veriteľ. Preukázanie úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa nie je podmienkou odporovateľnosti vtedy, ak druhou stranou sú osoby blízke dlžníkovi (napr. osoby uvedené v § 116 OZ). Úmysel dlžníka ukrátiť jeho veriteľa v takomto prípade zákon predpokladá a je na osobách blízkych dlžníkovi, aby preukázali, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa vtedy (t.j. v dobe účinenia právneho úkonu) nemohli aj pri náležitej starostlivosti poznať.

Vzhľadom na odvoláciu námietku navrhovateľa, súd preskúmal rozsudok prvostupňového súdu, či odporovateľnosť právneho úkonu sa vzťahuje na nehnuteľnosť ako celok.

Podľa § 147 OZ pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva, môže byť pri výkone rozhodnutia uspokojená i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Ako už bolo vyššie uvedené, odporovacia žaloba je právnym prostriedkom slúžiacim k uspokojeniu vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v exekúcii, a to postihnutím vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovaným právnym úkonom ušli z dlžníkovho majetku. Ak bola vec v bezpodielovom spoluvlastníctva dlžníka a jeho manžela a ak bolo možné podľa § 147 OZ uspokojiť pohľadávku veriteľa voči dlžníkovi z majetku patriaceho do BSM, vyplýva z účelu a zmyslu odporovacej žaloby, že pri splnení predpokladov uvedených v § 42a OZ je odporovateľný taký právny úkon, ktorým vec ušla z BSM dlžníka a jeho manžela.

V predmetnej veci je nepochybné, že išlo o pohľadávku, ktorá vznikla za trvania manželstva dlžníka a odporkyne, a to v čase, keď nemali zrušené BSM za trvania manželstva. V danom prípade nebola zistená výnimka vyplývajúca z § 147 ods. 2 OZ. Okresný súd tu preto nesprávne dôvodil, že odporovateľnosť sa môže dotýkať iba spoluvlastníckeho podielu dlžníka vo výške 1, a to s poukazom na zákonnú fikciu ustanovenú v § 149 ods. 4 OZ. Ako bolo vo veci preukázané, odporkyňa v trojročnej lehote od zrušenia BSM podala návrh na jeho vyporiadanie, z ktorého dôvodu nedošlo k naplneniu vyššie uvedenej

zákonnej fikcie. V tomto smere nemožno prihladať na skutočnosť, že návrh na určenie odporovateľnosti bol podaný po uplynutí 3-ročnej lehoty stanovenej v ust. § 149 ods. 4 OZ, nakoľko táto lehota sa vzťahuje iba pre manželov ohľadne vyporiadania ich zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva. Na podanie odporovacej žaloby je stanovená lehota v ust. § 42a ods. 2 OZ, v zmysle ktorého nárok na odporovanie zaniká uplynutím trojročnej lehoty, ktorá začína plynúť od urobenia právneho úkonu (od jeho vzniku). Z uvedených dôvodov nie je vo veci možné vychádzať zo zákonnej fikcie v zmysle ust. § 149 ods. 4 OZ.

Odporovať dohode o vyporiadaní BSM možno aj tak, že ukrátený veriteľ sa návrhom domáha určenia právnej neúčinnosti iba vo vzťahu k oddeliteľnej časti tejto dohody. Oddeliteľnosťou od ostatných častí je myslené, že sa bude dotýkať jednotlivých vecí v tomto právnom úkone, nie však rozhodovať o spoluvlastníckych podieloch k týmto veciam a oddeliť iba časť jednotlivej veci určenú určitým spoluvlastníckym podielom. Navrhovateľ tak môže určiť, konkrétne ku ktorému majetku odporcu sa domáha určenia neúčinnosti právneho úkonu.

Odporkyňa vo svojom odvolaní namietala, že sa jedná o res iudicata k schválenému súdnemu zmiernu, svoju pasívnu vecnú legitímáciu a že navrhovateľovi nespôsobila žiadnu škodu. K tomuto odvolací súd konštatuje:

V danom prípade bol súdom schválený súdny zmier medzi odporkyňou a jej manželom, ktorý možno považovať za dohodu o vyporiadaní BSM. Predmetom schválenia súdneho zmiernu bola už uzavretá dohoda medzi manželmi ako si vyporiadajú majetok, ktorý nadobudli počas manželstva. Úlohou súdu pri schválení tohto zmiernu bolo iba preskúmanie, či nimi navrhovaná dohoda nie je v rozpore s právnymi predpismi (v danom prípade § 143 - § 151 OZ), avšak nemôže zasahovať do vôle účastníkov takejto dohody ohľadne rozdelenia si jednotlivých vecí. Zákon nezakazuje uzavrieť dohodu pri vyporiadaní BSM aj v tom zmysle, že budú podiely manželov rozdielne. Ide o vôľu účastníkov takejto dohody. Táto preskúmovacia povinnosť, ale ešte neznamená, že by musel posudzovať (vyšetrovať), či daný právny úkon ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky tretej osoby. Preto odvolacia námietka odporkyne, že ide o res iudicata, z ktorého dôvodu nemožno súdny zmier preskúmať je nedôvodná. Veriteľ môže odporovať každému právnomu úkonu dlžníka, ktorým sa ukracuje uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, a ktorý dlžník učinil v úmysle ukrať svojho veriteľa. Je nepochybné, že takýto právnym úkonom môže byť i dohoda o vyporiadaní BSM, nakoľko po jej účinnosti nemôže veriteľ dosiahnuť (bez pomoci odporovacej žaloby) uspokojenie svojej pohľadávky z majetku, ktorý pripadol manželovi dlžníka. Okolnosť, či dohoda o vyporiadaní BSM zodpovedá zásadám, na ktorých je vyporiadanie podľa zákona založené, nie je v tomto smere sama o sebe významná.

K podaniu odporovacej žaloby je aktívne vecne legitimovaný veriteľ, ktorého pohľadávka voči dlžníkovi je vymáhateľná. Pasívna vecná legitímácia je upravená v ust. § 42a ods. 3 OZ. Odporovacia žaloba môže byť úspešná len vtedy, ak bola podaná voči osobe, v ktorej prospech bol právny úkon učinенý. Ako vyplýva, právny úkon v danom prípade bol učinенý v prospech odporkyne, preto sa navrhovateľ voči nej správne domáha neúčinnosti právneho úkonu.

Pokiaľ odporkyňa v odvolaní poukazuje na to, že škoda navrhovateľovi nevznikla len týmto dvojstranným úkonom, ale bola zapríčinená aj jej manželom, nakoľko tento z právneho úkonu získal 5.000 Eur a na úkor navrhovateľa sa obohatil, odvolací súd poukazuje na to, že podstatou odporovateľnosti právneho úkonu je, že dlžník mal úmysel ukrať veriteľa, pričom v preskúmvanej veci sa tento úmysel predpokladá s poukazom na blízke osoby dlžníka a odporkyne a odporkyňa nepreukázala, že ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať úmysel dlžníka. Predmetom konania však nie je náhrada škody. Odvolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že ak v majetku dlžníka boli napadnutým právnym úkonom nahradené veci im zodpovedajúcim peňažným plnením (v danom prípade cena na vyplatenie vyrovnacieho podielu), nie je možné už z tohto dôvodu vyvodiť, že daný právny úkon viedol k zmenšeniu majetku dlžníka, a preto ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa. V preskúmvanej veci však navrhovateľ namietala stanovenú hodnotu bytu pri vyporiadaní BSM odporkyne a jej manžela, ktorá podľa jeho tvrdenia nezodpovedá všeobecnej trhovej cene v danom mieste a čase, keď sama odporkyňa v konaní pred súdom o vyporiadaní BSM predložila doklady preukazujúce jeho vyššiu hodnotu. Pri ustaľovaní tejto hodnoty majetku je potrebné vychádzať z tzv. všeobecnej ceny, ktorá zohľadňuje situáciu na trhu s nehnuteľnosťami porovnateľného druhu v čase uskutočnenia prevodu. Ekvivalentné právne úkony nemôžu byť odporovateľné.

Vychádzajúc z uvedeného okresný súd vec nesprávne právne posúdil pokiaľ ide o odporovateľnosť napadnutia celého právneho úkonu a tento uvedený nesprávne vyhodnotil v zmysle ust. § 149 ods. 4 O.s.p. ako fikciu pri nevyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pritom sa nezaoberal aplikáciou ust. v § 147 OZ. Rovnako bude potrebné, aby sa okresný zaoberal ekvivalentnosťou tohto právneho úkonu vo vzťahu k všetkému vyporiadavanému majetku patriaceho do BSM, teda či dlžník získal primeranú finančnú náhradu (prípadne získal iný hodnotný majetok) pri vyporiadaní BSM. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.

Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu **n i e j e** prípustné odvolanie.